

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/V/KBO/2008/222

BETREFT: voorschot en maximumfactuur

1 PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 01.10.2008

1.2 Verzoeker

- Ouders

1.3 Betrokken school

- School

- Scholengroep

1.4 CZB

Op 1 oktober 2008 ontvangt het secretariaat van de Commissie een emailbericht met de vraag waarop bij e-mail van 10 oktober geantwoord wordt en gevraagd wordt of verzoekende partij wenst dat de vraag aan de Commissie wordt voorgelegd. Op 22 oktober 2008 antwoordt verzoekende partij bevestigend en op 3 november 2008 bezorgt zij de gevraagde stavingstukken.

Bij schrijven van 7 november 2008 worden verwerende partijen in kennis gesteld van de vraag, van de mogelijkheid om een repliek op die vraag in te dienen en van de datum en plaats van de zitting.

Bij schrijven van 13 november 2008, aangetekend verstuurd op 14 november, zenden verwerende partijen een repliek op de vraag.

Bij e-mail van 12 november wordt verzoekende partij uitgenodigd voor de zitting van de Commissie van 8 december 2008.

Bij schrijven van 19 november 2008 wordt aan verzoekende partij een afschrift van de repliek van verwerende partijen gezonden.

2 INHOUD van de VRAAG

Verzoekende partij is verplicht om per kind een voorschot van 20 euro te storten op de rekening van de verwerende partij. In een begeleidende brief wordt door verwerende partij gedreigd met verwijlkosten.

Verzoekende partij die drie kinderen in die school heeft, heeft drie keer het bedrag gestort. Voor latere kosten (bv. toneelbezoek, uitstappen) is er geen verrekening met het gestorte voorschot, maar wordt er een nieuwe factuur opgestuurd. Voor uitstappen van meer dan 10 euro vraagt de school om het geld op voorhand te betalen via overschrijving of via een enveloppe die men aan de juf geeft, m.a.w. men wacht niet op de volgende factuur.

De laatste factuur uitgaande van verwerende partij zal worden verrekend met het gestorte voorschot. Deze werkwijze werd in het schoolreglement opgenomen.

Verzoekende partij stelt nog dat zij in het schooljaar 2006-2007 verplicht werd om 40 euro per kind te storten waarvan zij bij de afrekening per betaald voorschot gemiddeld 20 euro terugkreeg.

Verzoekende partij vraagt zich af of deze werkwijze wel conform is met de wetgeving aangezien het een lening betreft die ze verplicht is aan de school te geven. De school telt 750 leerlingen en volgens de directie zouden de meeste ouders hier geen probleem in zien en blindelings via domiciliëring betalen.

3. ANTWOORD van de VERWERENDE PARTIJ

Verwerende partij licht vooreerst de historiek van de problematiek toe.

- In het schooljaar 2005-2006 werd gestart met een digitaal systeem voor leerlingenfacturatie. Er werd een voorschot gevraagd van 15 of 40 euro voor leerlingen die resp. geen of wel een maaltijd nuttigden in de school. Maandelijks werd aan de ouders een afrekening gestuurd voor de gemaakte kosten en op het einde van het schooljaar werd het voorschot integraal teruggestort.

- In het schooljaar 2006-2007 werd aan ieder kind een voorschot van 40 euro gevraagd. Het vragen van twee verschillende bedragen was niet adequaat gezien een aantal kinderen in de loop van het schooljaar overstapte van geen maaltijd naar het gebruiken van een maaltijd en strookte niet met het gelijkheidsbeginsel. Ook hier kregen de ouders een maandelijks factuur en werd het voorschot vereffend bij de laatste factuur.

- Omwille van problemen met de software voor de facturatie, werd in het schooljaar 2007-2008 op de oude manier wekelijks geld geïnd bij de kinderen. Veel ouders vonden dit een stap terug. Dit systeem was ook niet interessant gezien de gevaren voor verlies, diefstal, enz. Er werd gewerkt aan het op punt stellen van een informaticaprogramma voor leerlingenfacturatie.

- In het schooljaar 2008-2009 werd gestart met een nieuw facturatieprogramma. In samenspraak met de schoolraad, het oudercomité en het leerkrachtenteam werd het voorschot teruggebracht tot 20 euro per leerling. Het voorschot werd op 17 september gevraagd en de eerste factuur (met afrekening voor de maand september) werd op 8 oktober meegegeven.

Verwerende partij haalt volgende redenen aan voor de invoering van het voorschot:

- tussen de betaling van producten (middagmalen, drankjes...) en de betaling door de ouders dient een periode overbrugd te worden. Deze betaling gebeurt meestal een maand later. De school dient deze kosten immers niet te prefinancieren.

- de laatste factuur wordt op het einde van de maand juni meegegeven aan de leerlingen. Er zijn heel wat ouders die de laatste factuur van het schooljaar negeren, vooral wanneer hun kind het daaropvolgende jaar (bv. door uitstroom, verhuis, andere schoolkeuze) het daaropvolgende jaar de school niet meer bezoeken.

Verwerende partij stelt dat het duidelijk gaat om het vragen van een voorschot en niet van een waarborg. Het voorschot dient om de producten (maaltijden, drankjes), diensten (kinderopvang) of activiteiten (uitstappen, bezoeken) te betalen en de inning van de maandelijks facturen vult dit voorschot opnieuw aan.

Verwerende partij meent te hebben aangetoond dat de school op generlei wijze tracht geld op haar rekening te verzamelen zonder het effectief en efficiënt te gebruiken. Het geld wordt gebruikt om de uitgaven van de leerlingen maand na maand te dekken.

Verwerende partij merkt nog op dat de school steeds bereid is om met ouders die het financieel moeilijk hebben op een vertrouwelijke manier individuele afspraken te maken.

4. ZITTING COMMISSIE

4.1 Datum en uur: 8 december 2008, 14.30 uur.

4.2 Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

4.3 Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel V. 22 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Raf Verstegen, voorzitter;

Walter Cools, Hilde Timmermans, Jean Dujardin en Bengt Verbeeck, leden.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

/

4.5 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

5 ADVIES VAN DE COMMISSIE

5.1 Regelgeving

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Artikel 27

In de door de gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Evenmin kunnen er bijdragen worden gevraagd voor kosten die gemaakt worden om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

De lijst met materialen die bij gebruik kosteloos ter beschikking dienen gesteld te worden om de eindtermen te realiseren of de ontwikkelingsdoelen na te streven, vormt een bijlage 1 bij dit decreet.

Artikel 27bis

§ 1. Het schoolbestuur kan aan de ouders een bijdrage vragen voor:

1° activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor het realiseren van de eindtermen of het nastreven van de ontwikkelingsdoelen;

2° verplichte materialen die niet begrepen zitten onder artikel 27 en waarvan de ouders het te besteden bedrag niet zelf kunnen bepalen;

3° meerdaagse extra-muros activiteiten.

§2. Het maximumbedrag van de bijdrage in § 1, 1° en 2°, wordt als volgt bepaald:

- voor het kleuteronderwijs : 20 euro;

- voor het lager onderwijs : 60 euro.

Deze bedragen zijn van toepassing vanaf het schooljaar volgend op de goedkeuring van het decreet nieuwe financiering leerplichtonderwijs.

...

§3

§4. Vanaf het schooljaar volgend op de goedkeuring van het decreet nieuwe financiering leerplichtonderwijs, mag er in het kleuteronderwijs geen bijdrage meer worden gevraagd voor meerdaagse extra-muros activiteiten.

Vanaf het schooljaar volgend op de goedkeuring van het decreet nieuwe financiering leerplichtonderwijs, bedraagt de bijdrage voor meerdaagse extra-muros activiteiten maximaal 360 euro voor het volledige lager onderwijs.

Artikel 27ter

§1 De kosten die niet vervat zitten in artikel 27bis, §1, zijn niet onderworpen aan de maximumfactuur. Deze kosten worden kenbaar gemaakt in de bijdrageregeling. De gevraagde kostprijs moet steeds in verhouding zijn tot de geleverde prestatie.

§ 2. Na overleg binnen de schoolraad legt het schoolbestuur de lijst vast van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, zoals bepaald in artikel 27bis en §1 van dit artikel evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend.

Artikel 37

§1. 1. Een schoolbestuur moet, met uitzondering van de ziekenhuisscholen, voor elk van zijn scholen met toepassing van de regelgeving inzake medezeggenschap een schoolreglement opstellen dat de betrekkingen tussen het schoolbestuur en de ouders en leerlingen regelt.

§2 ...

§ 3. Voor het lager onderwijs bevat het schoolreglement ten minste de volgende elementen:

1° het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de interne beroepsmogelijkheden;

2° de procedure volgens dewelke getuigschriften basisonderwijs worden toegekend en de procedure volgens dewelke een beroep kan ingediend worden tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift basisonderwijs;

3° bepalingen in verband met onderwijs aan huis;

4° richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen;

5° afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten;

6° geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse Gemeenschap en de rechtspersonen die daarvan afhangen;

7° de bijdrageregeling bedoeld in artikel 27, §3 (*lees nu: art. 27bis en 27ter, §1*);

8° de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld.

§ 4. De inrichtende macht informeert de ouders schriftelijk over het schoolreglement voorafgaand aan de eerste inschrijving van hun kind en bij elke wijziging van het reglement.

* Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.

* Omzendbrief BaO 2007/05 van 22 juni 2007 betreffende kostenbeheersing in het basisonderwijs.

5.2 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

5.3 Advies

5.3.1 Algemeen

De kosteloosheid van het basisonderwijs zoals dat in internationale verdragen, de grondwet en het decreet basisonderwijs is omschreven, houdt in dat er in het door de gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde lager onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Evenmin kunnen er bijdragen worden gevraagd voor kosten die gemaakt worden om een eindterm te bereiken of een ontwikkelingsdoel na te streven. Dat houdt niet in dat aan de ouders nooit geldelijke bijdragen kunnen worden gevraagd.

In aanvulling op het noodzakelijke onderwijsprogramma kunnen de scholen, met het oog op het optimaliseren van het onderwijsaanbod, voor leerlingen onderwijsactiviteiten organiseren die niet noodzakelijk zijn voor de eindtermen, zowel binnen als buiten de lestijden en al of niet binnen de schoolgebouwen. Sommige van deze activiteiten kunnen zij voor de leerlingen verplichtend stellen. Voor deze bijkomende activiteiten geldt het principe van de kosteloosheid niet. Het decreet basisonderwijs voert op dat punt geen kosteloosheid in, maar beoogt een kostenbeperking te realiseren. Het decreet stelt daarom maximumbedragen vast die de school kan vragen voor een aantal activiteiten die niet noodzakelijk zijn om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven.

Daarnaast kunnen ook bijdragen worden gevraagd voor afzonderlijke dienstverlening (zoals maaltijden, middagtoezicht) die niet verplicht gesteld kan worden. Dergelijke bijdragen moeten in een correcte verhouding staan tot de werkelijke kostprijs van de verleende diensten.

De onderwijsregelgeving bepaalt dat de omvang van de bijdrage ter sprake komt via overleg in de schoolraad en dat er afwijkingen zijn voor minder gegoede ouders. De vergelijking tussen te maken kosten en gevraagde bijdragen dient in eerste instantie te gebeuren in de participatieorganen. Het schoolbestuur dient daarna bij de inschrijving alle ouders via het schoolreglement duidelijk en precies op de hoogte te brengen van de verschillende soorten bijdragen.

5.3.2 Het vragen van een voorschot en de scherpe maximumfactuur

De Commissie zorgvuldig bestuur bevestigt dat het behoort tot de autonomie van de lokale onderwijsgemeenschap om afspraken te maken over modaliteiten bij het innen van de ouderbijdrage.

Een mogelijke afspraak is dat bij de aanvang van het schooljaar een redelijk voorschot wordt gevraagd. De Commissie kan er mee akkoord gaan dat op voorhand een beperkt vast bedrag aan de ouders gevraagd wordt. Het bedrag wordt verrekend met de effectieve kosten die de school maakt voor de betrokken leerling. De besteding van het vast bedrag kan opgevolgd worden door de ouders. Het is niet onredelijk om naar mate van het voorschot gebruik is gemaakt, een aanvulling op het voorschot te vragen. Dit laat toe om het gevraagde bedrag beperkt te houden. Op het einde van het schooljaar wordt het deel van het voorschot dat niet werd opgebruikt aan de ouders terugbetaald.

De Commissie vraagt dat er over het voorschot op de ouderbijdrage met de ouders duidelijk wordt gecommuniceerd. Het doel en de besteding van het gevraagde bedrag moeten duidelijk

omschreven worden. Het voorschot dient besproken te worden in de schoolraad en duidelijk vermeld te worden in het schoolreglement. Daarbij moet aandacht besteed worden aan afwijkingen voor minder gegoede ouders.

Met betrekking tot factuurvoorwaarden, verwijlntresten of aanrekenen van boetes is er geen regelgeving opgesteld door de onderwijsoverheid. Hier geldt de regelgeving van het handels- of burgerlijk recht. Als het schoolbestuur deze regelgeving wenst toe te passen, is het verplicht hierover tijdig en op ruime schaal met de ouders en het personeel te communiceren.

Het schoolbestuur kan aan de ouders een bijdrage vragen voor activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor het realiseren van de eindtermen of het nastreven van de ontwikkelingsdoelen. Het maximumbedrag van deze bijdrage is voor het kleuter- en het lager onderwijs op respectievelijk 20 en 60 euro per leerjaar vastgesteld. Voor meerdaagse extra-murosactiviteiten zoals bos-, zee- en sneeuwklassen, mag maximaal 360 euro voor het volledig lager onderwijs gevraagd worden.

De Commissie stelt vast dat het schoolreglement geen duidelijk zicht biedt op de bedragen die van de ouders zullen gevraagd worden. Evenmin wordt melding gemaakt van het feit dat er sinds dit schooljaar een dubbele maximumfactuur geldt en dat de bedragen ervan niet overschreden zullen worden. De Commissie nodigt het schoolbestuur uit om deze gegevens uitdrukkelijk in het schoolreglement op te nemen.

5.3.3 De Commissie komt tot volgend advies:

Het schoolbestuur kan aan de ouders een bijdrage vragen voor activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor het realiseren van de eindtermen of het nastreven van de ontwikkelingsdoelen. De Commissie dringt er bij het schoolbestuur op aan dat in het schoolreglement van de dubbele maximumfactuur en van de invulling ervan melding gemaakt wordt. De ouders moeten bij de aanvang van het schooljaar een zicht hebben op de te verwachten bijdragen.

Het behoort tot de autonomie van de lokale onderwijsgemeenschap om afspraken te maken over modaliteiten bij het innen van de bijdragen. Dit kan bv. onder de vorm van het betalen van een voorschot. De Commissie acht het toelaatbaar dat bij de aanvang van het schooljaar een beperkt vast bedrag gevraagd wordt. Het is niet onredelijk om dit voorschot in de loop van het jaar te laten aanvullen in de mate dat er uitgaven werden op aangerekend. De aanrekening op het voorschot moet door de ouders duidelijk kunnen worden opgevolgd

Brussel, 8 december 2008

Marleen Broucke
Secretaris

Raf Verstegen
Voorzitter